

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України. Закон № 275-VI від 02.12.2010 «Голос України» зі змінами і доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
2. Бондаренко М. О. Трансфертне ціноутворення з огляду на податкове планування. *Проблеми законності*. 2018. Вип. 143. 160-172 с. URL: <http://oaji.net/articles/2019/3229-1561366730.pdf>.
3. Зирянова О. Л. Податкове регулювання трансфертного ціноутворення транснаціональних компаній. *Наукові праці НДФІ*. 2007. Вип. 3. С. 96-103. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npndfi_2007_3_13.
4. Малинка К. С., Поліщук С. В. Проблеми функціонування трансфертного ціноутворення в Україні та напрямки його удосконалення в умовах невизначеності економіки. *Економіка та управління національним господарством*. 2019. Вип. 27. С. 53-59.
5. Мельник А. О. Проблемні аспекти запровадження податкового регулювання трансфертного ціноутворення в Україні. URL: <http://ir.kneu.edu.ua/bitstream/2010/6998/1/Melnyk.pdf>
6. Мельник Ю. О. Проблеми та перспективи формування системи правового регулювання податкового планування міжнародних корпорацій в Україні. *Серія ПРАВО*. 2018. Вип. 48. С. 171-174.
7. Немировська О. В. Транснаціональні компанії та регулювання трансфертного ціноутворення в Україні. *Інноваційна економіка*. 2014. № 4. С. 265-272. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/inek_2014_4_45.
8. Baistocchi E. (2006). The Transfer Pricing Problem: A Proposal for Simplification. *pp. 1-38*.
9. McNair D., Dottey R. and Cobham A. (2010). Transfer pricing, and the taxing rights of developing countries. *pp.1-16*.
10. Galuszka J. (2004). Transfer pricing as a problem of multinational corporation. *University of Economics in Katowice*. *pp. 181-200*.
11. Ronald Wu. (2010). Transfer Pricing: Current Problems and Solutions *Claremont McKenna College*. *pp. 1-39*.

Галяра Сергій Вікторович,
аспірант,

Національна академія статистики, обліку та аудиту

АКТУАЛЬНІ ОРІЄНТИРИ ЗМІН У ЗАСТОСУВАННІ ПОДАТКОВОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПІЛЬГИ

Податок на доходи фізичних осіб є одним з основних джерел надходжень до бюджету. За даними Звіту про виконання Державного бюджету України за січень-серпень 2020 р. [1] обсяги надходжень до даного бюджету у вигляді податку та збору на доходи фізичних осіб склали 14,37% від усіх податкових

надходжень, що на 0,2% більше від надходжень у вигляді податку на прибуток або на 0,14% менше обсягів надходжень у вигляді ПДВ. Таким чином, податок, який справляється в основному із заробітної плати (майже 80% від усього податку на доходи фізичних осіб, що надійшов до бюджету за даними вищезазначеного Звіту) має значний вплив на дохідну частину бюджету і безпосередньо доходи громадян, оскільки разом із військовим збором займає майже п'яту їх частину. Його розмір дозволяє суттєво коригувати зазначені доходи, а тому вимагає особливо ретельного підходу до встановлення, справляння, регулювання даного податку.

Зважаючи на те, що при справлянні податку на доходи фізичних осіб діє ряд преференцій, важливо дослідити окремі з них. Мова передусім йде про податкову соціальну пільгу, у застосуванні якої завжди виникає багато питань через ряд законодавчо встановлених обмежень, а сам її розмір диференціюється за рядом характеристик особи – одержувача пільги та щорічно змінюється у зв'язку зі змінами соціальних гарантій.

Податкова соціальна пільга неодноразово виступала об'єктом досліджень вітчизняних науковців. Окремі з них [2-6] у своїх роботах підтверджували, що податкова соціальна пільга є неідеальним інструментом, оскільки не виконує встановлену для неї роль та не забезпечує можливості отримувати доходи, які відповідають встановленим мінімальним розмірам в країні. Крім того, прив'язка вимог у застосуванні окремих податків і зборів до різних мінімальних стандартів створює плутанину та не дозволяє повноцінно реалізувати принцип соціальної справедливості у податковому законодавстві.

Так, відповідно до діючого Податкового кодексу України [7], зокрема, п.169.4.1., податкова соціальна пільга застосовується до доходу нарахованого на користь платника податку протягом звітного податкового місяця як заробітна плата (інші прирівняні до неї відповідно до законодавства виплати, компенсації та винагороди), якщо його розмір не перевищує суми, що дорівнює розміру місячного прожиткового мінімуму, діючого для працездатної особи на 1 січня звітного податкового року, помноженого на 1,4 та округленого до найближчих 10 гривень. Вважаємо, що таке обмеження у застосуванні податкової соціальної пільги доречно змінити, забравши поправочний коефіцієнт та встановивши обмеження на рівні мінімальної заробітної плати. Серед основних аргументів такої тези варто зазначити:

1) відповідно до діючого законодавства у сфері трудових відносин, працівникам за виконану місячну норму праці не може бути нарахований дохід, менший за розмір мінімальної заробітної плати. Якщо працівник працює на умовах неповного робочого часу, йому нараховується дохід пропорційно до відпрацьованого часу і він буде менший мінімально встановленого рівня, що дасть підстави для застосування податкової соціальної пільги;

2) згідно Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» [8], при встановленні обмежень для застосування єдиного соціального внеску за основу обрано мінімальну заробітну плату. Також, мінімальний розмір єдиного внеску, що

сплачується фізичними особами-підприємцями розраховується, виходячи з мінімальної заробітної плати;

3) розмір встановленого прожиткового мінімуму не відповідає реальному його рівню, що нівелює його значення як показника, що обирається за основу при розрахунку різних соціальних пільг та програм.

Розмір самої податкової соціальної пільги також доречно встановити у відповідному еквіваленті до мінімальної заробітної плати, наприклад – 50%, 75%, 100% тощо для різних категорій осіб, що мають право на отримання пільги. Зазначені пропозиції дозволять зменшити протиріччя у встановленні податків і зборів, які стосуються оподаткування доходів громадян та зменшити кількість помилок, які виникають у зв'язку зі щорічної зміною показників, що забезпечують соціальні гарантії населенню.

Крім того, ставки податку на доходи фізичних осіб з початку дії Податкового Кодексу уже неодноразово змінювалися, проте, перелік платників податку, що мають право на податкову соціальну пільгу кожного разу залишався практично без змін. Тому, на сьогодні доречно, в першу чергу, відкоригувати перелік осіб, яким відповідно до п. 169.1.4. Податкового кодексу України встановлено пільгу у розмірі, що дорівнює 200% суми мінімальної пільги. Актуальність такого коригування зумовлена тим, що особи, перераховані у зазначеному підпункті кодексу уже втратили статус застрахованих осіб через свій поважний вік. Натомість, доречно до переліку осіб, що мають право на таку пільгу, внести учасників АТО чи ООС.

Таким чином, податкова соціальна пільга, при достатньо виваженому та обґрунтованому підході з урахуванням реального економічного стану в країні може стати дієвим інструментом підтримки соціально незахищених працівників, що дозволить їм на законних підставах збільшити розмір отримуваного чистого доходу у вигляді заробітної плати.

Список використаних джерел

1. Місячний звіт про виконання Державного бюджету України за січень-серпень 2020 року: Державна казначейська служба України. URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/misyachnij-zvit-pro-vikonannya-derzhavnogo-byudzhetu-ukrayini-za-sichen-serpen-2020-roku> (дата звернення 01.10.2020).

2. Федосова В. Е. Податкова соціальна пільга в системі податкових преференцій під час оподаткування доходів фізичних осіб. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент.* 2017. Вип. 23(2). С. 81-84.

3. Березовська С. В. Податок на доходи фізичних осіб із заробітної плати в Україні: сутність, недоліки та шляхи їх усунення. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції.* 2018. № 5. С 50-54.

4. Штефан Л. Б., Ткач Д. О. Регулююча роль податкових пільг при оподаткуванні доходів фізичних осіб. *Економіка та суспільство*. 2016. № 2. С. 638-641.

5. Романовська Ю. А., Хомчук А. І. Регулююча роль податкових пільг в системі оподаткування доходів фізичних осіб. *Приазовський економічний вісник*. 2019. № 3(14). С. 83-88.

6. Іванюк В. Податкові преференції при оподаткуванні доходів фізичних осіб: орієнтири удосконалення. *Вісник АПСВТ*. 2018. № 4. С. 52-66.

7. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 01.10.2020).

8. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 № 2464-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text> (дата звернення 01.10.2020).

*Гашевський Євгеній Вадимович,
магістрант,*

Національна академія статистики, обліку та аудиту

ОСНОВНІ ЗАСАДИ СТРАТЕГІЧНОГО ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ ІСТРУМЕНТІВ

Передумовами міркувань щодо фінансових інструментів як фактору впливу стратегічного розвитку економіки є твердження щодо того, що таке економіка та економічні науки. Досліджуючи це питання, насамперед, доцільно звернутися до найпопулярніших та відкритих джерел.

Так, вільна енциклопедія – Вікіпедія трактує поняття «економічні науки» як комплекс суспільних наукових дисциплін про господарство, а саме: вироб-ництво, розподіл і споживання товарів та послуг» [1]. Виходячи з розуміння економіки як науки, об'єктом дослідження якої є насамперед суспільні інтереси, що виражаються як зацікавленість кожної окремої людини, а в перспективі і певних груп та верств населення, в необхідності отримання так званих цінностей (товарів та послуг), первинним для оцінки фінансових інструментів є саме необхідність в споживанні і вже тільки потім, як похідні, варто розглядати виробництво і розподіл. Інакше кажучи – без необхідності в споживанні, виробництво та розподіл не мали б посилянь до існування взагалі.

У Вікіпедії фінансові інструменти трактуються як засоби, що застосовуються для виконання завдань, передбачених фінансовою політикою» [2]. Це досить теоретичні визначення, тому необхідно звернути увагу й на інші джерела (табл.).